

2018

Inbreng veiligheidsregio's in omgevingsvisies Handreiking

Versie 1.1

Werkgroep Planfiguren Omgevingswet

Brandweer NL

5-10-2018

Inbreng van Veiligheidsregio's in Omgevingsvisies

Handreiking

Inhoud:

1.	Inleiding	2
2.	De Omgevingswet en de veiligheidsregio's	4
2.1	De Omgevingswet	4
2.2	Kerninstrumenten van de Omgevingswet	4
2.3	Gevolgen voor de Veiligheidsregio's	6
2.4	Wettelijk kader fysieke veiligheid	7
2.5	Omgevingswet: een brede visie op fysieke veiligheid	8
3.	Omgevingsvisies	10
3.1	Wat zijn omgevingsvisies	10
3.2	Proces: Hoe komen omgevingsvisies tot stand?	12
4.	Inbreng in gemeentelijke omgevingsvisies	14
4.1	Noodzaak van de inbreng	15
4.2	Algemene processtappen en inbreng in omgevingsvisies	15
4.3	(Interne) Voorbereiding op de inbreng in omgevingsvisies	17
4.4	(Voorbereiding op) Inhoudelijke inbreng in omgevingsvisies	19
4.5	Ontwerpprincipes voor veiligheid: kernwaarde 3 Veiligheidsregio's	21
4.6	Risico- en crisiscommunicatie	23
	Bijlage I: stappenplan	24
	Bijlage II: Voorbeeldteksten omgevingsvisies	25

1. Inleiding

Aanleiding tot, en doel van, de handreiking

De verwachte invoering van de Omgevingswet met de bijbehorende besluiten en instrumenten in 2021 heeft gevolgen voor de uitvoeringspraktijk van verschillende overheden die te maken hebben met de uitvoering van de Omgevingswet. Het is uitdrukkelijk de bedoeling van de Omgevingswet dat er meer aandacht uitgaat naar integratie, participatie, belangenafweging en lokaal maatwerk.

Voor de veiligheidsregio's biedt de komst van de omgevingswet de mogelijkheid om samen met andere partners op lokaal en regionaal niveau al vroeg in het proces aspecten van fysieke veiligheid en gezondheid in te brengen en zo invulling te geven aan een veilige en gezonde leefomgeving. De veiligheidsregio's kunnen invulling geven aan deze rol door a) het scheppen van heldere inhoudelijke en procesmatige kaders; b) deskundige en vaardige medewerkers; c) adequate informatievoorziening en d) het zorgen voor een professionele organisatie¹. Dit document is gericht op onderdeel a: het vastleggen van de inhoudelijke ambities van de veiligheidsregio's en advisering op welk moment in het totstandkomingsproces van de omgevingsvisies de veiligheidsregio's die kunnen en willen inbrengen.

De omgevingswet kent 6 zogenaamde kerninstrumenten voor uitvoering. Het opstellen van een omgevingsvisie is één van die kerninstrumenten. In een omgevingsvisie geven overheden een geïntegreerde, strategische lange termijn visie voor de gehele fysieke leefomgeving. Een omgevingsvisie heeft betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving met nadruk op de onderlinge samenhang. Betrokkenheid bij het opstellen van omgevingsvisies is voor de veiligheidsregio's een belangrijke mogelijkheid om fysieke veiligheid en gezondheid in brede zin in de afweging van beleid en uitvoering te waarborgen. Dit vergt een proactieve houding.

Op welke manier kunnen en willen de veiligheidsregio's invulling geven aan hun rol als adviseur 'nieuwe stijl' en het onderwerp fysieke veiligheid en gezondheid inbrengen? Welke aspecten hebben prioriteit en op welk moment in het proces kunnen die het beste naar voren worden gebracht en op welke manier? Dat zijn de vragen waarop wij in deze "Handreiking inbreng Veiligheidsregio's in Omgevingsvisies" een antwoord proberen te geven.

Wij, de werkgroep Planfiguren Omgevingswet, menen de veiligheidsregio's met deze handreiking gereedschap in handen te geven om de taak als adviseur fysieke veiligheid binnen omgevingsvisies vorm te geven. Adviseurs van de veiligheidsregio's kunnen inspiratie opdoen voor inhoudelijke en tijdige inbreng in de omgevingsvisies zodat fysieke veiligheid en gezondheid integraal onderdeel (blijven) uitmaken van het beleid omtrent de inrichting van onze fysieke leefomgeving.

Deze handreiking hangt samen met de "Aanpak bouwsteen omgevingsveiligheid voor de gemeentelijke omgevingsvisie" (Ovidov). Dit laatste document biedt praktische aanwijzingen voor de organisatie van bijeenkomsten volgens een 5 stappenplan. Tijdens de start-, inventarisatie-, bouwsteen- en de slotbijeenkomst worden beleidskeuzes voorbereid die landen in de zogenaamde bouwsteen omgevingsveiligheid. De bouwsteen dient als basis voor de belangenafwegingen die gedurende het ontwikkelingsproces van een gemeentelijke omgevingsvisies gemaakt worden.²

Status van dit document

De Handreiking inbreng veiligheidsregio's in omgevingsvisies van september 2018, is het resultaat van een door Brandweer Nederland ingestelde werkgroep Planfiguren Omgevingswet die zich heeft

¹ IFV, 22 mei 2018, De veiligheidsregio en het veranderende omgevingsrecht.

² Projectgroep Omgevingsveiligheid en Omgevingsvisie, januari 2017. Aanpak bouwsteen omgevingsveiligheid voor de gemeentelijke omgevingsvisie (Ovidov).

gebogen over de vraag welke invloed de Omgevingswet op de werkpraktijk van de veiligheidsregio's heeft en op welke manier de belangen voor fysieke veiligheid in de nieuwe uitvoeringsinstrumenten van de Omgevingswet behartigd kunnen worden.

De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van verschillende veiligheidsregio's, landelijk gespreid, die gezamenlijk de inhoud van de Handreiking hebben ontwikkeld. De discussie over de Kernwaarden is een belangrijk onderwerp geweest voor de werkgroep.

De Handreiking is bedoeld voor intern gebruik bij de veiligheidsregio's voor hun inbreng in omgevingsvisies. Het is de bedoeling om deze versie van september 2018 in 2019 te evalueren en zo mogelijk aan te vullen bij voortschrijdend inzicht. Op dit moment werkt de werkgroep Planfiguren aan het formuleren van concrete maatregelen per crisistype, op basis van de geformuleerde kernwaarden en het zgn. 8 stappenplan dat door de VNG is ontwikkeld.

Leeswijzer:

Deel I, bestaande uit de hoofdstukken 2 en 3, vormt het kader en gaat in op de Omgevingswet, de verschillende instrumenten en de gevolgen en kansen voor de veiligheidsregio's. In hoofdstuk 2 gaan we in op de brede visie op fysieke veiligheid van de veiligheidsregio's. In hoofdstuk 3 staan de omgevingsvisies centraal: Wat is een omgevingsvisie, wat staat erin, welke voorwaarden worden vanuit de Omgevingswet gesteld, en hoe komt een omgevingsvisie in theorie tot stand?

Deel II, bestaande uit hoofdstuk 4, gaat in op de gemeentelijke omgevingsvisies en de mogelijke inbreng van de veiligheidsregio's. Om overzicht te behouden maken we een onderscheid tussen zowel proces en inhoud. Daarnaast besteden we aandacht aan de noodzakelijke voorbereiding van de veiligheidsregio's om inbreng te kunnen leveren.

In de praktijk zal er sprake zijn van continue wisselwerking tussen en wederzijdse beïnvloeding van procedurele met inhoudelijke keuzes.

In een later stadium zal een deel III worden toegevoegd dat ingaat op de mogelijke inbreng van de veiligheidsregio's in de omgevingsplannen.

Deel I – Kader

2. De Omgevingswet en de veiligheidsregio's

Wat is de kern van de Omgevingswet en op welke manier is dat van invloed op de taken en het functioneren van de veiligheidsregio's?

2.1 De Omgevingswet

De Omgevingswet, die naar verwachting op 1 januari 2021 in werking treedt, is de basis voor het nieuwe stelsel van regelgeving voor de inrichting van de fysieke leefomgeving. In de Omgevingswet zijn de regels over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water gebundeld.

De Omgevingswet³ kent twee maatschappelijke doelstellingen, nl.:

1. Het bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit (beschermen/beheer);
2. Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving om er maatschappelijke behoeften mee te vervullen (benutten/ontwikkeling).

Op basis van deze maatschappelijke doelstellingen heeft het kabinet 4 verbeterpunten geformuleerd:

- *Integrale benadering*: de fysieke leefomgeving samenhangend benaderen, betere afstemming;
- *Lokaal maatwerk en vertrouwen*: de bestuurlijke afwegingsruimte voor de fysieke leefomgeving vergroten;
- *Minder en overzichtelijke regels*: inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en het gebruiksgemak van het omgevingsrecht vergroten;
- *Ruimte voor initiatieven*: besluitvorming over projecten in de fysieke leefomgeving versnellen en verbeteren.

In de Omgevingswet gelden meer algemene regels in plaats van gedetailleerde vergunningen. Concreet wil dat zeggen dat de Omgevingswet meer ruimte biedt voor gemeenten, provincies en waterschappen om ideeën uit te werken. Lokale en provinciale overheden kunnen zo hun omgevingsbeleid afstemmen op hun eigen behoeften en doelstellingen.

Het doel staat voorop en niet het middel om er te komen. De houding bij het beoordelen van plannen is 'ja mits' in plaats van 'nee tenzij'. Zo ontstaat er ook meer ruimte voor particulieren, bedrijven en organisaties om met initiatieven te komen.

2.2 Kerninstrumenten van de Omgevingswet

De Omgevingswet kent zes kerninstrumenten waarmee het Rijk, de provincies, de gemeenten en het waterschap de wet in praktijk kunnen brengen:

1. Omgevingsvisie

Een omgevingsvisie is een samenhangende, strategische visie op het beschermen en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving en richt zich op de fysieke leefomgeving als geheel. Het Rijk ontwikkelt een Nationale Omgevingsvisie (NOVI), provincies en gemeenten moeten een eigen omgevingsvisie schrijven (resp. POVI en GOVI genoemd). **Deze handreiking heeft betrekking op het instrument van de omgevingsvisie (zie hoofdstuk 3 e.v.).**

³ Ow art. 1.3

2. Programma

Een programma bevat een pakket van beleidsvoornemens en concrete maatregelen voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Met de in een programma gebundelde maatregelen moeten omgevingswaarden of doelen voor de leefomgeving worden bereikt.

3. Decentrale regelgeving: omgevingsplan

Decentrale overheden brengen de regels ten aanzien van de fysieke leefomgeving bijeen in één gebiedsdekkende regeling. Voor de gemeenten is dit het *omgevingsplan*, voor de waterschappen de *waterschapsverordening* en voor de provincies de *omgevingsverordening*.

4. Algemene rijksregels voor activiteiten

Op sommige gebieden werkt het rijk met algemeen geldende regels voor activiteiten in de fysieke leefomgeving. Dat voorkomt dat burgers en bedrijven steeds toestemming moeten vragen aan de overheid. Het nadeel van algemene regels is dat ze soms niet goed passen bij de lokale of regionale situatie. Daarom bevat de Omgevingswet een aantal instrumenten die de flexibiliteit van algemene regels vergroten.

De algemene rijksregels worden vastgelegd in vier Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's):

- het *Omgevingsbesluit*: met algemene procedurele regels
- het *Besluit kwaliteit leefomgeving* (Bkl): met kwaliteitseisen voor de leefomgeving
- het *Besluit activiteiten leefomgeving* (Bal): met regels uit vnl. de Wet milieubeheer
- het *Besluit bouwwerken leefomgeving*: (Bbl): met regels uit vnl. het Bouwbesluit).

5. Omgevingsvergunning

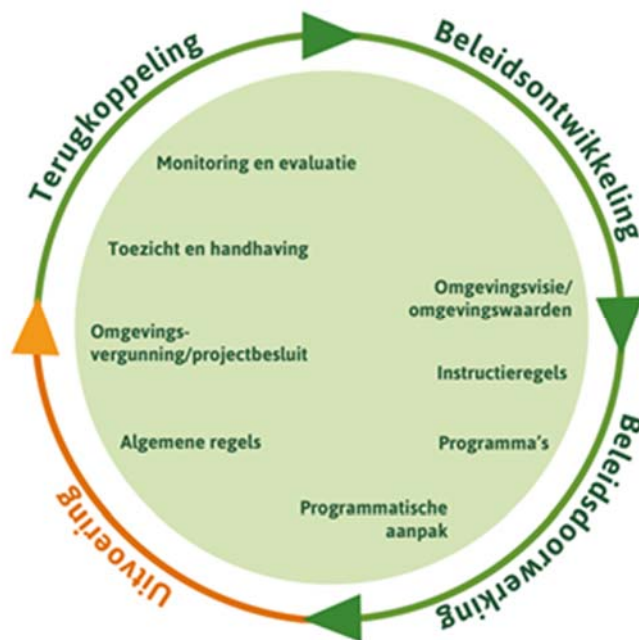
De omgevingsvergunning toetst vooraf of een bepaald initiatief toegestaan is. De toetsing is zo eenvoudig mogelijk en houdt, als dat nodig is, rekening met algemeen geldende regels. Door de vergunningverlening zo simpel mogelijk te houden, duren procedures ook niet onnodig lang. Initiatiefnemers kunnen via één aanvraag bij één loket snel duidelijkheid krijgen voor alle activiteiten in de fysieke leefomgeving die zij willen uitvoeren.

6. Projectbesluit

Het projectbesluit biedt een uniforme procedure voor besluitvorming over complexe projecten die voortvloeien uit de verantwoordelijkheid van rijk of provincie en waarbij het publiek belang een rol speelt. Doel van het projectbesluit is om de procedures sneller en beter te laten verlopen dan in het verleden. Als een project bijvoorbeeld in strijd is met een omgevingsplan, bestaat de mogelijkheid om van het omgevingsplan af te wijken. In voorkomende gevallen kan het projectbesluit ook in de plaats komen van de omgevingsvergunning.

De beleidscyclus biedt een structuur om de instrumenten van de Omgevingswet te ordenen en de samenhang duidelijk te maken. Onderstaande figuur⁴ maakt inzichtelijk hoe instrumenten van de Omgevingswet in de beleidscyclus geplaatst worden.

⁴ Bron: www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl/wetsinstrument/beleidscyclus

2.3 Gevolgen voor de Veiligheidsregio's

De Omgevingswet is van invloed op de uitvoeringspraktijk van alle overheden die te maken hebben met de inrichting van de fysieke leefomgeving, dus ook op die van de veiligheidsregio's. Daarom zoeken de veiligheidsregio's naar samenhang tussen de bestaande instrumenten van de veiligheidsregio's ten aanzien van veiligheid en gezondheid en de hierboven genoemde kerninstrumenten vanuit de Omgevingswet.

In de algemene rijksregels Bkl, Bal en Bbl zijn landelijk geldende regels opgenomen over brandveiligheid en omgevingsveiligheid. Bovendien is in art. 5.2 van het Bkl de algemene bepaling opgenomen dat veiligheidsregio's, in het kader van de Wet veiligheidsregio's, een adviserende rol hebben in het opstellen van (gemeentelijke) omgevingsplannen. Deze verwijzing in het Besluit kwaliteit leefomgeving naar art 10b van de Wet veiligheidsregio's, in combinatie met het benoemen van de adviesrol in het beleidsplan en dat laten vaststellen door gemeenteraden, maakt dat de adviesrol van de veiligheidsregio's formeel is geregeld.

Aan de start van de beleidscyclus, bij het formuleren van de omgevingsvisie, dienen gemeente, provincie en het Rijk het belang van een veilige fysieke leefomgeving mee te wegen. Het is van belang dat daarbij de veiligheidsregio's als deskundigen en adviseurs worden betrokken. De Wet veiligheidsregio's draagt de veiligheidsregio op om de gemeenten te adviseren over risico's van branden, rampen en crises (BKL - NvT, p.58).

Overeenkomstig de Wet veiligheidsregio's maken de veiligheidsregio's een regionaal risicoprofiel (art.15), een regionaal beleidsplan (art. 14) en een crisisplan (art. 16).

In het regionale beleidsplan en het crisisplan worden de zwaartepunten op het gebied van fysieke veiligheid voor de regio benoemd en planmatig uitgewerkt. Veiligheidsregio's kunnen in hun beleidsplan bepalen over welke gevallen zijn advies willen uitbrengen; zij kunnen niet-wettelijke adviestaken opnemen in het beleidsplan en van daaruit bestuursorganen ongevraagd adviseren ten aanzien van fysieke veiligheid.

De zwaartepunten uit het beleidsplan worden idealiter ingebracht in de omgevingsvisies (zie hoofdstuk 4) en in de provinciale verordeningen, waterschapsverordeningen en omgevingsplannen. Veiligheidsregio's zorgen voor de borging van fysieke veiligheid en gezondheid op basis van hun verplichtingen vanuit de Wvr in de genoemde planvormen van Omgevingswet. Dat kan met bijvoorbeeld planregels, beleidsregels (invloed op het proces) of omgevingswaarden (invloed op de inhoud). De Raad Directeuren Veiligheidsregio en Brandweer Nederland stellen dan ook dat "de veiligheidsregio dé partner is die een veilige en gezonde fysieke leefomgeving mogelijk maakt"⁵.

Volgens de Omgevingswet moeten alle overheden die zich bezig houden met het beheer en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving drie elementen in hun manier van werken ontwikkelen. Die elementen zijn:

1. *Integraal werken*: afweging van alle belangen die spelen bij het beheer en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving. Fysieke veiligheid (en gezondheid) is daar één van.
2. *Gebiedsgericht werken*: aandacht voor het geheel aan veiligheidsrisico's in een gebied. Dus: omgevingsveiligheid, waterveiligheid, brandveiligheid, continuïteit, etc.
3. *Samenwerken/ Co-creatie*: initiatieven mogelijk maken door adviserend, faciliterend en creërend op te treden met en naar publieke en private partners in de regio.

Concluderend:

- ◆ biedt de Omgevingswet, die alle aspecten van de fysieke leefomgeving bij elkaar brengt, de mogelijkheid om de adviesrol van de veiligheidsregio's zoals die in de Wvr is verankerd te vernieuwen. De veiligheidsregio's kunnen participeren als losse ketenpartner, gezien het belang van fysieke veiligheid en gezondheid en hun kennis op dit gebied;
- ◆ kunnen de veiligheidsregio's (on)gevraagd adviseren in alle stadia van ruimtelijke processen (van strategische ideeën tot vergunningen⁶) over risico's die er toe doen (focussen);
- ◆ adviseren de veiligheidsregio's vanuit een duidelijke visie op een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Die visie bestaat uit een aantal richtinggevende principes voor een veilige leefomgeving en is vertaald in algemene doelen en kernwaarden⁷.

2.4 Wettelijk kader fysieke veiligheid

De verantwoordelijkheid met betrekking tot fysieke veiligheid is belegd in de Wet veiligheidsregio's (Wvr):

De gemeente is op grond van art. 2 van Wvr verantwoordelijk voor de fysieke veiligheid, maar draagt een deel van de taken en bevoegdheden over op aan de veiligheidsregio (art. 10 Wvr).

Wvr, art. 2:

Het college van burgemeester en wethouders is belast met de organisatie van:

- a. De brandweezorg
- b. De rampenbestrijding en de crisisbeheersing
- c. De geneeskundige hulpverlening

Hoewel in art. 2 fysieke veiligheid beperkt lijkt tot brandweer, GHOR en rampen/crisis onderwerpen, wordt in art 10. duidelijk verwezen naar het regionaal beleidsplan (RBP) en het regionaal risicoprofiel (RRP). Wanneer in het RBP en RRP ook onderwerpen als bijvoorbeeld waterveiligheid zijn genoemd geeft dat de veiligheidsregio de opdracht om daarover te adviseren. Fysieke veiligheid is dus breder dan externe veiligheid.

⁵ IFV - mei 2018, De veiligheidsregio en het veranderende omgevingsrecht.

⁶ Artikel 3.25 Omgevingsbesluit

⁷ IOV werkgroep Planfiguren – april 2018 (vastgesteld), Kernwaarden Veiligheidsregio's

Wvr, art.10:

Aan het bestuur van de veiligheidsregio worden de volgende taken en bevoegdheden overgedragen:

- a. het inventariseren van risico's van branden, rampen en crises;
- b. het adviseren van het bevoegd gezag over risico's van branden, rampen en crises in de bij of krachtens de wet aangewezen gevallen alsmede in de gevallen die in het beleidsplan zijn bepaald;
- c. het adviseren van het college van burgemeester en wethouders over de taak, bedoeld in artikel 3, eerste lid;
- d. het voorbereiden op de bestrijding van branden en het organiseren van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing;
- e. het instellen en in stand houden van een brandweer;
- f. het instellen en in stand houden van een GHOR;
- g. het voorzien in de meldkamerfunctie;
- h. het aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel;
- i. het inrichten en in stand houden van de informatievoorziening binnen de diensten van de veiligheidsregio en tussen deze diensten en de andere diensten en organisaties die betrokken zijn bij de onder d, e, f, en g genoemde taken.

In artikel 5.2 van het BKL verwijst naar de Wvr en wordt naar de adviserende taak van de veiligheidsregio's verwezen:

Artikel 5.2 (veiligheidsrisico's van branden, rampen en crises)

1. In een omgevingsplan wordt voor risico's van branden, rampen en crises als bedoeld in artikel 10, onder a en b, van de Wet veiligheidsregio's, rekening gehouden met het belang van:
 - a) het voorkomen, beperken en bestrijden daarvan,
 - b) de mogelijkheden voor personen om zich daarbij in veiligheid te brengen, en
 - c) de geneeskundige hulpverlening aan personen daarbij.

2.5 Omgevingswet: een brede visie op fysieke veiligheid

Fysieke veiligheid wordt in het Nationaal Veiligheidsprofiel gezien als één van de vijf nationale veiligheidsbelangen, naast territoriale, economische, ecologische - en sociaal/politieke veiligheidsbelangen.

We gaan uit van de brede benadering van fysieke veiligheid, gedefinieerd als het ongestoord functioneren van de mensen in hun directe leefomgeving in Nederland (NVP, 2016). Fysieke veiligheid en gezondheid hebben te maken met aantallen slachtoffers (doden, zwaargewonden en chronisch zieken waaronder ook psychische aandoeningen) en gebrek aan primaire levensbehoeften. De fysieke veiligheid staat bijvoorbeeld onder druk als de volksgezondheid wordt bedreigd door uitbraak van epidemie of pandemie, maar ook bij een grote dijkdoorbraak, brand of een ongeluk in een chemische fabriek⁸.

Binnen de gewenste geïntegreerde benadering van Omgevingswet, en daarmee de omgevingsvisies, adviseren de veiligheidsregio's het bevoegd gezag over het behouden en benutten van **een duurzaam veilige fysieke leefomgeving**.

In het Regionale Risicoprofiel (2009) zijn 25 crisistypen genoemd, gecategoriseerd in een aantal hoofdthema's. De hoofdthema's zijn benoemd in de tabel op pagina 9.

De algemene doelen⁹ die de veiligheidsregio's zich stellen zijn:

- ◆ Veilige bouwwerken en omgeving
- ◆ Een zelfredzame en samenredzame samenleving
- ◆ Beschermen van (zeer) kwetsbare groepen
- ◆ Effectieve hulpverlening
- ◆ Continuïteit van de samenleving (waaronder zorg continuïteit en vitale infrastructuur)

⁸ Bron: Nationaal Veiligheidsprofiel (NVP), 2016

⁹ IOV werkgroep Planfiguren – april 2018 (vastgesteld), Kernwaarden Veiligheidsregio's

25 crisistypen, gecategoriseerd onder hoofdthema's:

Natuurlijke omgeving	<ul style="list-style-type: none"> 1. Overstromingen 2. Natuurbranden 3. Extreme weersomstandigheden 4. Aardbeving 5. Plagen 6. Dierziekten
Gebouwde omgeving	<ul style="list-style-type: none"> 7. Branden in kwetsbare objecten 8. Instorting in grote gebouwen en kunstwerken
Technologische omgeving	<ul style="list-style-type: none"> 9. Ongevallen met brandbare / explosieve stof in open lucht 10. Ongevallen met giftige stof in open lucht 11. Kernincidenten
Vitale infrastructuur en voorzieningen	<ul style="list-style-type: none"> 12. Verstoring energievoorziening 13. Verstoring drinkwatervoorziening 14. Verstoring rioolwaterafvoer en afvalwaterzuivering 15. Verstoring telecommunicatie en ICT 16. Verstoring afvalverwerking 17. Verstoring voedselvoorziening
Verkeer en vervoer	<ul style="list-style-type: none"> 18. Luchtvaartincidenten 19. Incidenten op of onder water 20. Verkeersincidenten op land 21. Incidenten in tunnels
Gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> 22. Bedreiging volksgezondheid 23. Ziektegolf
Sociaal-Maatschappelijke omgeving	<ul style="list-style-type: none"> 24. Paniek in menigten 25. Verstoring openbare orde

3. Omgevingsvisies

*Deze handreiking is gericht op de strategische inbreng van de veiligheidsregio's in **gemeentelijke omgevingsvisies**. In dit hoofdstuk gaan we in op het totstandkomingsproces en de inhoud van omgevingsvisies in het algemeen.*

3.1 Wat zijn omgevingsvisies

Een omgevingsvisie is een strategische visie voor de lange termijn voor de bescherming en ontwikkeling van de gehele fysieke leefomgeving. Bij een omgevingsvisie gaat het om alle terreinen van de fysieke leefomgeving¹⁰. De weergave van de samenhang tussen ruimte, water, milieu, natuur, landschap, verkeer en vervoer, infrastructuur en cultureel erfgoed is belangrijk. Het Rijk, de provincies en gemeenten maken ieder hun eigen omgevingsvisie.

Ow. Art 3.1 (vaststellen omgevingsvisie)

1. De gemeenteraad stelt een gemeentelijke omgevingsvisie vast.
2. Provinciale staten stellen een provinciale omgevingsvisie vast.
3. Onze Minister stelt, in overeenstemming met Onze Ministers die het aangaat, een nationale omgevingsvisie vast.

De Omgevingsvisie is op elk niveau zelfbindend voor de bestuurslaag die de visie heeft opgesteld. Een omgevingsvisie van een hoger bestuursorgaan werkt dan ook niet dwingend door in omgevingsvisies en omgevingsplannen die door een lager bestuursorgaan worden opgesteld¹¹

De Omgevingswet stelt geen inhoudelijke eisen aan de omgevingsvisie. Een Omgevingsvisie moet wel de volgende zaken bevatten¹²:

- De hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving
- De hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling en het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, en
- De hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen (b.v. ruimtelijke aspecten, cultureel erfgoed, energie-infrastructuur, landbouw, landschap, milieu, natuur en water) van de fysieke leefomgeving

Verder moeten de omgevingsvisies rekening houden met vier milieubeginselen: het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt.¹³

Kortom: Omgevingsvisies zijn integraal, gebiedsgericht en de samenwerking tussen alle betrokkenen bij de fysieke leefomgeving staat centraal.

3.1.1 Nationale Omgevingsvisie

De Nationale Omgevingsvisie (NOVI) geeft aan hoe de fysieke leefomgeving in Nederland er uit moet gaan zien. Het is de enige strategische langetermijnvisie van het Rijk op de fysieke leefomgeving. De NOVI vervangt:

- Het waterplan
- Het nationale verkeers- en vervoersplan
- De structuurvisie Infrastructuur en Ruimte
- Het Natuurbeleidsplan
- Het Milieubeleidsplan

¹⁰ Bron: www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

¹¹ KING -2017, Kerninstrument omgevingsvisie en informatievoorziening

¹² Ow. Art 3.2 (inhoud omgevingsvisie)

¹³ Ow. Art

Bij het complexe totstandkomingsproces van de NOVI zijn zeer veel partijen betrokken. Hoewel de veiligheidsregio's geen wettelijk bepaalde rol hebben in dat proces zijn zij wel aangehaakt; veiligheid en gezondheid is immers voor alle vier de centrale opgaven in de NOVI¹⁴ belangrijk.

De veiligheidsregio's hebben inbreng gegeven ten aanzien van het thema's veiligheid en gezondheid in de verdiepingsrapporten voor deze vier opgaven.¹⁵ De beleidsvoornemens in de optiedocumenten zijn getoetst aan criteria (kernwaarden) voor veiligheid en gezondheid. Verder is een zienswijze op de notitie reikwijdte en detailniveau van het Plan MER ingediend. Op dit moment (juni 2018) wordt inbreng in de gebiedsdialogen, georganiseerd door de regio's met ondersteuning vanuit het Rijk, georganiseerd.

Het proces van de totstandkoming van de NOVI is éénmalig. Op dit moment (juni 2018) verkeert het proces in fase 3 waarin wordt toegewerkt naar een ontwerp NOVI¹⁶. Hiervoor wordt een aantal deelproducten opgeleverd, nl.

- 1) Een integraal streefbeeld voor de fysieke leefomgeving;
- 2) Een governance en sturingsfilosofie, waarin ook wordt gekeken hoe de verschillende omgevingsvisies (nationaal, provinciaal en gemeentelijk) elkaar beïnvloeden;
- 3) Programma's en projecten
- 4) Monitoring en evaluatiesysteem
- 5) Instrumenten

Bij het opstellen van deze producten wordt gebruik gemaakt van informatie die in eerdere fasen is verzameld. Via de werkgroep NOVI wordt bekeken waar, wanneer en hoe de veiligheidsregio's nogmaals hun bijdrage kunnen leveren bij de totstandkoming van de genoemde producten.

3.1.2 Provinciale Omgevingsvisie

In een provinciale omgevingsvisie leggen Provinciale Staten de ambities en beleidsdoelen voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De omgevingsvisie heeft ook hier betrekking op alle terreinen van de fysieke leefomgeving. Op provinciaal niveau vervangt de omgevingsvisie:

- De structuurvisie
- Het provinciaal verkeers- en vervoersplan
- Het milieubeleidsplan
- De watervisie
- De agenda Groen

De provincies moeten in 2021 de provinciale omgevingsvisie gereed hebben, in principe één voor het hele grondgebied. Het is mogelijk om samen met andere provincies of met inliggende gemeenten een omgevingsvisie op te stellen¹⁷. Provinciale Staten bepalen zelf hoe de omgevingsvisie wordt opgesteld. Zij kunnen daarmee inspelen op lokale behoeftes.

In een omgevingsvisie kan de provincie vastleggen hoe ze de taken invult om de ambities en beleidsdoelen te behalen (sturingsfilosofie) zodat duidelijk is voor welke zaken de provincie verantwoordelijk is en wat ze aan anderen (gemeenten) overlaat. In de omgevingsvisie geeft de provincie aan welke middelen en instrumenten zij inzet voor bescherming, beheer, gebruik en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving, bijvoorbeeld omgevingsvergunningen, communicatie- of informatie-instrumenten, financiële instrumenten of afspraken met andere organisaties/partners.

¹⁴ 1. Duurzame en concurrerende economie; 2. Klimaatbestendige en klimaat neutrale samenleving; 3. Toekomstbestendige en bereikbare woon-en werkomgeving; 4. Waardevolle leefomgeving.

¹⁵ Zie: "Fysieke veiligheid en gezondheid in de NOVI"; resultaten van de verdiepingsslag Werkgroep NOVI, september 2017.

¹⁶ Min I&W 2018, Projectplan Nationale Omgevingsvisie, Fase 3: ontwerp-NOVI.

¹⁷ Bron: www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

3.1.3 Gemeentelijke omgevingsvisie

In de gemeentelijke omgevingsvisie legt de gemeente haar ambities en beleidsdoelen voor de bescherming en de ontwikkeling van de fysieke leefomgeving voor de lange termijn vast. De gemeenten krijgen meer tijd voor het ontwikkelen van hun visies dan de provincies.

De gemeente stelt één omgevingsvisie voor het hele grondgebied vast. De gemeente kan samen met een andere gemeente of met de provincie een gezamenlijke omgevingsvisie opstellen. In de omgevingsvisie kan de gemeente vastleggen hoe ze de taken invult om haar ambities en beleidsdoelen te behalen (sturingsfilosofie). De gemeente legt de eigen verantwoordelijkheden vast zodat duidelijk wordt wat de gemeente aan bijvoorbeeld andere (overheids)organisaties overlaat. Ook kan de gemeente in de omgevingsvisie ingaan op de manier waarop het beleid doorwerkt en welke middelen daarvoor worden ingezet.

3.2 *Proces: Hoe komen omgevingsvisies tot stand?*

De Omgevingswet geeft niet exact aan op welke manier de procedure om tot een omgevingsvisie te komen moet worden ingevuld. Grofweg zijn er twee fases te onderscheiden: de voorbereidingsfase en de wettelijke fase¹⁸.

In de **voorbereidingsfase** is het verplicht dat alle mogelijk belanghebbenden bij de fysieke leefomgeving worden betrokken, zoals burgers en bedrijven, omliggende provincies en gemeenten, waterschappen en veiligheidsregio's. De Omgevingswet schrijft daarnaast een motivatieplicht voor: de plicht om aan te geven op welke manier participatie van deze organisaties heeft plaatsgevonden en wat er met de resultaten is gebeurd.

Op nationaal niveau (NOVI) zijn de volgende algemene processtappen doorlopen. In theorie komen die stappen bij alle omgevingsvisies terug, ongeacht nationaal, provinciaal of gemeentelijk niveau. Ook bij de gemeenten die al begonnen zijn met het ontwikkelen van een omgevingsvisie zien we in de meeste gevallen deze stappen terug.

1^e Beschrijving ambities en kernopgaven.

Op nationaal niveau zijn in de startnotitie van 2017 vier grote thema's of opgaven voor de inrichting van de nationale fysieke leefomgeving vastgelegd:

- ◆ duurzame, concurrerende economie,
- ◆ klimaatbestendige / klimaat neutrale samenleving,
- ◆ toekomstbestendige, bereikbare woon- en leefomgeving,
- ◆ waardevolle leefomgeving.

In de provincie Gelderland (pilots omgevingsvisie¹⁹) wordt de bestaande omgevingsvisie doorontwikkeld. Hier is de energietransitie een belangrijk thema. De provincie werkt in het kader van de omgevingsvisie met regionale partijen aan een regionale energievisie.

De gemeente Zwolle (pilots omgevingsvisie) is koploper wat betreft de opstelling van een gemeentelijke omgevingsvisie. De stad hecht aan samenwerking met de regio in het vaststellen van de kernopgaven en ambities.

¹⁸ Bron: VNG/KING, 2017, Kerninstrument Omgevingsvisie en Informatievoorziening.

¹⁹ Bron: www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

2^e Verdieping en beschrijving van alternatieven

Opstellen van een overzicht van richtinggevende beleidskeuzes rond de thema's die van belang zijn voor de betreffende provincie of gemeente. Op nationaal niveau zijn de zogenaamde 'verdiepingsrapporten' geschreven.

3^e Keuzes maken

Op basis van de keuzedocumenten en/of alternatieven kiest het bevoegd gezag welke richting het beleid op zal gaan. De keuze wordt vastgelegd in de omgevingsvisie.

4^e Vaststellen ontwerp omgevingsvisie

Het bevoegd gezag stelt de definitieve omgevingsvisie vast met daarin de doelen, de manier waarop die worden bereikt, eventueel uitgewerkt in een aantal programma's.

Hierna volgt de **wettelijke fase**, dat is de officiële terinzagelegging, inspraakprocedure en vaststelling door het bevoegd gezag.

Door het karakter van de Omgevingswet en daarmee van de omgevingsvisies zijn onderwerpen als integraliteit, samenhang, participatie, samenwerken en/of co-creatie belangrijk geworden in de werkprocessen (zie ook paragraaf 2.3). Naast inhoudelijke kennis en expertise is het zogenaamde verbindende vermogen belangrijk geworden^{20, 21}.

Omgevingsvisie in de wet²²

In de Omgevingswet (augustus 2017) en het Omgevingsbesluit (juni 2017) zijn onderstaande zaken over de omgevingsvisie vastgelegd.

Een omgevingsvisie:

1. is opgesteld met oog op de doelen van de Omgevingswet (Art. 2.1 lid 1 Ow);
2. houdt rekening met samenhang van (Art. 2.1 lid 2 Ow):
 - a. relevante onderdelen en aspecten fysieke leefomgeving;
 - b. daarbij rechtstreeks betrokken belangen.
3. Is afgestemd met andere bestuursorganen (Art. 2.2. Ow);
4. Bevat hoofdlijnen van (Art. 3.2 Ow):
 - a. Kwaliteit fysieke leefomgeving;
 - b. Voorgenomen ontwikkelingen, gebruik, beheer, bescherming, behoud van grondgebied
 - c. Het te voeren beleid.
5. Houdt rekening met de beginselen (Art. 3.3. Ow):
 - a. Voorzorg;
 - b. Preventief handelen;
 - c. Milieuaantastingen bij voorrang aan bron bestrijden;
 - d. Vervuiler betaalt.
6. Bevat resultaten van betrekken van burgers, bedrijven, maatschappelijke organisaties en bestuursorganen (Art. 16.88 Ow, Art. 8.5 Ob).

²⁰ Eindrapport Pilots Omgevingsvisie 2017-2018, In een omgevingsvisie komt alles samen.

²¹ Bron: EUR, 2017, Handreiking samenwerken aan integrale omgevingsvisies met water

²² Bron: <https://kwartslag.aandeslagmetdeomgevingswet.nl/kwartslag-3-april-2018#kerninstrumenten>

Deel II

Gemeentelijke omgevingsvisie (GOVI)

4. Inbreng in gemeentelijke omgevingsvisies

De Omgevingswet biedt niet alleen een inhoudelijke opgave, maar juist ook een procedurele. In het totstandkomingsproces van de omgevingsvisies is continu sprake van een wisselwerking tussen inhoud en proces. Vanuit het proces worden inhoudelijke keuzes gemaakt, en vanuit de inhoudelijke keuzes wordt het proces ingericht. Om gericht en goed te kunnen adviseren moeten de veiligheidsregio's zich zowel procedureel als inhoudelijk voorbereiden op de richting die de omgevingsvisie uitgaat.

Alle belangen in relatie tot de inrichting, bescherming en ontwikkeling van de fysieke leefomgeving moeten door gemeenten worden afgewogen. In dit hoofdstuk gaan we in op de processtappen en de manier waarop de veiligheidsregio's in die stappen een bijdrage kunnen leveren. Vroegtijdige inbreng in de gemeentelijke omgevingsvisies vergt allereerst enige interne voorbereiding van de veiligheidsregio's.

Inhoudelijk adviseren de veiligheidsregio's vanuit een duidelijke visie op een veilige en gezonde fysieke leefomgeving. Die visie bestaat uit een aantal richtinggevendende principes voor een veilige leefomgeving en is vertaald in algemene doelen en kernwaarden:

Overzicht Kernwaarden Veiligheidsregio's

Kernwaarden Veiligheidsregio's	
Wettelijk kader (missie)	Het voorkomen, beperken en bestrijden van branden, rampen en crises.
Visie	Een duurzaam veilige fysieke leefomgeving
Doelen (waarden)	Veilige bouwwerken en omgeving Een zelfredzame en samenredzame samenleving Beschermen van (zeer) kwetsbare groepen Effectieve hulpverlening Continuïteit van de samenleving (waaronder zorgcontinuïteit en vitale infrastructuur)
Kernwaarden (waardes)	1. De kwaliteit van de leefomgeving wordt mede bepaald door (fysieke) veiligheid 2. Samen werken aan een veilige fysieke leefomgeving 3. De leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor veiligheid: <ul style="list-style-type: none"> a) Voorkomen of beperking van risico's vergroot de veiligheid b) Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid c) Bouwwerken en omgeving bieden bescherming d) Bouwwerken en gebieden zijn snel en veilig te verlaten e) De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk f) Mensen krijgen bij crisis passende medische zorg 4. Mensen zijn bekend met risico's en weten hoe te handelen

4.1 Noodzaak van de inbreng

Inbreng in het totstandkomingsproces van de omgevingsvisies gebeurt op basis van de kernwaarden 1 en 2²³:

KERNWAARDE 1

De kwaliteit van de leefomgeving wordt mede bepaald door (fysieke) veiligheid

Toelichting

Het bevoegd gezag bepaalt het ambitieniveau voor de kwaliteit van de leefomgeving. Fysieke veiligheid is onderdeel van die omgevingskwaliteit^{24 25 26}. Een veilige leefomgeving draagt bij aan een goede omgevingskwaliteit en de continuïteit van de samenleving en verbetert daarmee het vestigingsklimaat voor burgers, bedrijven en instellingen in een gebied.

Concreet betekent dit dat veiligheidsregio's streven naar vroegtijdige betrokkenheid bij de totstandkoming van de visies. Dat waarborgt de aandacht voor fysieke veiligheid zodat het meegenomen kan worden in de integrale afwegingen bij ontwikkelingen en innovaties.

KERNWAARDE 2

Samen werken aan een veilige fysieke leefomgeving

Toelichting

De veiligheidsregio's streven samen met betrokken partijen in een gebied, te weten bestuursorganen (rijk, provincies, gemeenten), maatschappelijke organisaties, initiatiefnemers, bedrijven en burgers, naar een veilige leefomgeving. Een veilige leefomgeving is een gezamenlijke verantwoordelijkheid, waarbij alle partijen hun verantwoordelijkheid voor hun deel van de risico's nemen²⁷.

Concreet betekent dit dat de veiligheidsregio's betekenis geven aan de risico's van de voorgenomen ontwikkelingen. Zij adviseren over het bereiken en in stand houden van een veilige fysieke leefomgeving te bereiken of te handhaven. Dat doen zij op basis van actuele informatie over de mogelijke risico's die zij voor alle partijen inzichtelijk en toegankelijk maakt.

4.2 Algemene processtappen en inbreng in omgevingsvisies

□ Ga na in welke fase de veiligheidsregio instapt in het proces

Veiligheidsregio's werken binnen het domein van de fysieke leefomgeving. Als belanghebbende bij de fysieke leefomgeving en vanuit de rol als adviseur bij ruimtelijke procedures uit de Wvr waarnaar

²³ IOV werkgroep Planfiguren – april 2018, Kernwaarden Veiligheidsregio's

²⁴ Omgevingswet Artikel 1.3 'maatschappelijke doelen van de wet'

²⁵ Omgevingswet Afdeling 3.1 'omgevingsvisies'

²⁶ Omgevingswet Artikel 3.5 'inhoud programma'

²⁷ Afdeling 1.3 'zorg voor de fysieke leefomgeving' van de Omgevingswet

in de Omgevingswet wordt verwezen, kunnen de veiligheidsregio's in de verschillende processtappen inhoudelijke bijdragen leveren. Het is belangrijk om na te gaan in welke fase van het proces de veiligheidsregio voor het eerst aanschuift. Dat bepaalt namelijk de mate van vrijheidsgraden die nog openstaan en daarmee de mogelijkheden voor inbreng.

Processtappen	Inhoud
1. Beschrijving ambities en kernopgaven	<p>Geven van basisinformatie over fysieke veiligheid in het gebied. De veiligheidsregio's kunnen een brede visie op fysieke veiligheid inbrengen bij de inventarisatie van nieuwe gebiedsopgaven, vanuit de bestaande kennis in bijvoorbeeld het Regionaal Risicoprofiel (25 risicotypen), het Regionaal Beleidsplan (waarin veiligheidsregio's ook niet-wettelijke adviestaken kunnen vastleggen en daarmee ongevraagd kunnen adviseren), het Crisisplan of risicokaart.nl. Risico's voor fysieke veiligheid worden meegenomen in de opgaven, de ontwikkeling van bouwstenen en, zo nodig, in het onderzoeksprogramma. Gebruik maken van een groslijst van relevante aspecten fysieke veiligheid²⁸.</p>
2. Verdieping en beschrijving alternatieven	<p>Inzichtig maken van de effecten op fysieke veiligheid van de voorgenomen alternatieve ontwikkelingen Kennis van fysieke veiligheid een rol laten spelen bij de uitwerking van verschillende oplossingsrichtingen. Filteren, focussen en prioriteiten stellen: welke kernwaarden van de veiligheidsregio's spelen een rol bij de alternatieven? Shortlist aspecten fysieke veiligheid.</p>
3. Keuzes maken	<p>Bijdragen leveren aan de formulering van kansrijke projectalternatieven. Toetsing aan relevante veiligheids- en gezondheidseffecten wordt bij iedere keuze inzichtelijk gemaakt. Hoe verhouden de alternatieven zich tot elkaar wat betreft fysieke veiligheid? Is er een voorkeursalternatief? Zo ja, welk?</p>
4. Ontwerpvisie	<p>Inbreng restrisiko's: definiëren en adviseren met welke maatregelen de restrisiko's beperkt kunnen worden. Dit kan op basis van de kernwaarden veiligheidsregio's. Tekstuele bijdragen rol veiligheidsregio's (zie bijlage 3).</p>

Uit praktijkervaring met enkele pilots omgevingsvisies van gemeenten en waterschappen blijkt dat participatie met ketenpartners op een aantal momenten in het proces plaatsvindt en lang niet altijd een proces is van hoor- en wederhoor. Gemeenten hebben sterk de behoefte de regie in handen te houden.²⁹ Des te belangrijker dus voor de veiligheidsregio's aan te geven betrokken te willen zijn, en blijven, bij de ontwikkeling van de omgevingsvisie.

²⁸ Het IFV (2018) noemt bijvoorbeeld: meerlaagsveiligheid, brandveiligheid in de leefomgeving, veiligheid ten aanzien van het werken met en vervoeren van gevaarlijke stoffen, veilige ruimtelijke indeling van de leefomgeving, gezond buitenmilieu en positieve gezondheid.

²⁹ Bron: EUR, 2017, Handreiking samenwerken aan integrale omgevingsvisies met water

4.3 (Interne) Voorbereiding op de inbreng in omgevingsvisies

□ **Zorg voor één kundige vertegenwoordiger vanuit de veiligheidsregio**

De invoering van de Omgevingswet, met de nadruk op een geïntegreerde aanpak, samenwerking en co-creatie, vraagt om speciale competenties van de adviseurs vanuit de veiligheidsregio's. Niet alleen inhoudelijke kennis telt, maar ook de manier waarop die kennis wordt ingebracht: verbindend, breed denken, meedenken en bestuurlijke sensitiviteit zijn belangrijke eigenschappen. Het doorbreken van de sectorale aanpak maakt dat er naar nieuwe wegen moet worden gezocht³⁰. Competenties zijn uitgewerkt in de A=O box gemeenten en verder kan aansluiting gezocht worden bij de: 'Kwaliteitscriteria Omgevingsveiligheid voor veiligheidsregio'³¹

Uit de praktijk:

De Veiligheidsregio Haaglanden werkt sinds enige tijd met accounthoudersschappen per gemeente. De 9 gemeenten van Haaglanden zijn verdeeld over de adviseurs omgevingsveiligheid. Ongeveer eens per 6 weken vindt er op een laagdrempelige manier, d.w.z. niet formeel, overleg plaats over de ontwikkelingen op het gebied van ruimtelijke ordening binnen de gemeenten. Tijdens zo'n overleg komen ook andere ontwikkelingen met betrekking tot de omgevingswet ter sprake. Op die manier blijven beide organisaties op de hoogte van de recente ontwikkelingen.

□ **Stel een interne projectgroep samen**

Een Omgevingsvisie vereist een blik op het brede domein van fysieke veiligheid. Inhoudelijk moet de vertegenwoordiger vanuit de veiligheidsregio gevoed worden vanuit verschillende afdelingen binnen de veiligheidsregio. De exacte invulling is afhankelijk van de inhoud (zie 4.2.2.), maar te denken valt aan betrokkenheid van afdelingen risicobeheersing (omgevingsveiligheid, waterveiligheid, industriële veiligheid, evenementen, bouw, bluswater en bereikbaarheid (bijv. operationele voorbereiding), beleidsafdeling(en), stafafdelingen, risicocommunicatie, Voorbereiding Rampen en Crises, Commandanten en informatiemanagement (in relatie tot Digitaal Stelsel Omgevingswet).

Uit de praktijk:

In de Veiligheidsregio Haaglanden is door een speciaal daarvoor opgerichte werkgroep (met Brandweer, GHOR en MKA) het document "bouwstenen veiligheid" ontwikkeld ter ondersteuning van een gestructureerde veiligheidsdialog aan de voorkant van het proces.

In de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost wordt op het niveau van de omgevingsvisie gewerkt met één adviseur EV die ook oog heeft voor de belangen van andere afdelingen. Op visie-niveau werkt dit goed; op het niveau van een omgevingsplan is een projectgroep wellicht wel noodzakelijk.

□ **Zorg voor mandaat van het eigen bestuur**

Het is belangrijk om het mandaat van het eigen bestuur te hebben. Dat kan bijvoorbeeld door inbreng in de omgevingsvisie op te nemen in het beleidsplan van de veiligheidsregio. Het bestuur kan dan eventueel in stelling worden gebracht om bij gemeenten, ook op bestuurlijk niveau, het belang aan te geven van het (vroegtijdig) betrekken van de veiligheidsregio bij het opstellen van een omgevingsvisie.

Uit de praktijk:

Het bestuur van de Veiligheidsregio Brabant Zuid Oost heeft zich geëngageerd aan de betrokkenheid van de veiligheidsregio bij het opstellen van een omgevingsvisie. Dit hoeft niet persé een juridisch mandaat te zijn; de strekking is een mandaat om in de praktijk te kunnen werken.

³⁰ IFV, mei 2018, De veiligheidsregio en de omgevingswet

³¹ IFV, 2016, Kwaliteitscriteria Omgevingsveiligheid voor de veiligheidsregio's

□ **Werk proactief op ambtelijk niveau**

Het is niet altijd vanzelfsprekend dat de veiligheidsregio's aansluiten bij de ontwikkeling van een gemeentelijke omgevingsvisie. Daarom moet de veiligheidsregio zelf actie ondernemen om gevraagd te worden door de gemeente om zitting te nemen in de projectgroep. Adviseurs moeten zelf proactief netwerken bij gemeenten om (vroegtijdig) betrokken te worden bij het opstellen van een omgevingsvisie. De projectleider van de omgevingsvisie is het meest voor de hand liggende aanspreekpunt, of anders de projectleider Omgevingswet of de afdeling Ruimtelijke Ordening.

Uit de praktijk:

De Veiligheidsregio Haaglanden werkt met accounthoudersschappen per gemeente (zie voorbeeld hierboven).

De Veiligheidsregio Brabant Zuidoost heeft ervoor gezorgd om al in de beginfase van de ontwikkeling van de omgevingsvisie door een gemeente te worden uitgenodigd voor een startbijeenkomst. Zo is de betrokkenheid van het begin af aan gewaarborgd.

□ **Werk samen met andere partners**

Samen optrekken met omgevingsdienst, GGD, GHOR (indien zelfstandig) maakt dat je sneller door gemeenten betrokken kunt worden.

Uit de praktijk:

De 9 gemeenten binnen Veiligheidsregio Haaglanden hebben besloten om bepaalde thema's met een grensoverschrijdend karakter verder uit te werken. Het gaat om de thema's water, gezondheid en veiligheid. Voor het thema veiligheid zijn de Veiligheidsregio Haaglanden en de Omgevingsdienst Haaglanden de trekker. De bedoeling van deze samenwerking is om het thema veiligheid op te nemen als afwegingsfactor in de gemeentelijke omgevingsvisie.

□ **Netwerken!**

Participeer in regionale netwerken voor de Omgevingswet. De veiligheidsregio kan beter gepositioneerd worden door het organiseren van bijvoorbeeld een themadag voor gemeenten, eventueel samen met andere professionele partners.

Uit de praktijk:

De Veiligheidsregio Haaglanden heeft samen met de Omgevingsdienst Haaglanden een bijeenkomst georganiseerd over het onderwerp veiligheid en de Omgevingswet. Bij de bijeenkomst waren ook vertegenwoordigers vanuit de gemeenten, provincie, GGD, Hoogheemraadschap en de Politie aanwezig. De boodschap van deze dag was dat de VRH en ODH bij nieuwe plannen in een zo vroeg mogelijk stadium betrokken willen worden.

Veiligheidsregio Brabant Zuidoost verzorgt, samen met GGD Brabant Zuidoost en de Omgevingsdienst Zuidoost Brabant, één van de workshops tijdens een inspiratie dag over de omgevingswet georganiseerd door één van de gemeenten in de regio. Tijdens deze bijeenkomst presenteren zij de kernwaarden veiligheidsregio's en de mogelijke toepassing van de ontwerpvariabelen in de praktijk voor medewerkers van de betreffende gemeente.

4.4 (Vorbereiding op) Inhoudelijke inbreng in omgevingsvisies

□ **Onderzoek de ambities van de gemeente**

In de praktijk richt een gemeente zich in een omgevingsvisie meestal op een paar belangrijke speerpunten voor de komende periode. Dat zijn vaak maatschappelijke thema's die ook op nationaal niveau spelen. De vier sector-overstijgende, strategische opgaven die in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) zijn vastgesteld (zie paragraaf 3.2) vallen op gemeentelijk niveau meestal onder de thema's:

- Duurzaamheid/energietransitie
- Klimaat
- (circulaire) Economie
- Leefbaarheid
- Bereikbaarheid/Mobiliteit

Het is belangrijk om te onderzoeken welke ambities of speerpunten de gemeente heeft bij het opstellen van een omgevingsvisie. Vervolgens kan de veiligheidsregio bepalen op welke punten zij inhoudelijk inbreng kan realiseren³².

□ **Verkundig eerst een brede kijk op fysieke veiligheid**

Veiligheidsregio's moeten werken aan de verwachtingen die er bij gemeenten leven over hun kennis en ervaring met het brede spectrum van fysieke veiligheid. De praktijk leert dat gemeenten de veiligheidsregio's meestal alleen uitnodigen wanneer externe veiligheid een rol speelt bij nieuwe ambities of ontwikkelingen. Gemeenten hebben minder oog voor de brede kijk op fysieke veiligheid, waarbij ook aandacht is voor bijvoorbeeld natuurbrand, overstroming, uitval van nutsvoorzieningen, etc. Vroegtijdige participatie, inclusief de verantwoording van de manier waarop dat heeft plaatsgevonden, moet de sectorale grenzen doen vervagen.

Door de gebiedsgerichte (gemeente-brede) benadering van een omgevingsvisie kan hier al een inhoudelijke focus worden benoemd, zonder direct op heel lokale problemen in te zoomen.

Uit de praktijk:

De Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond heeft een presentatie gemaakt voor haar gemeenten, waarin op basis van de doelen (waarden) op p.14 concrete voorbeelden van (on)veiligheid worden benoemd. Deze voorbeelden gaan onder andere over energietransitie, klimaatadaptatie, brandveiligheid en continuïteit. De presentatie is gegeven bij regionale bijeenkomsten van projectleiders/programmamanagers Omgevingswet van gemeenten (Rijnmonds beraad) en wordt gebruikt als handvat bij (introductie)gesprekken over de rol van de veiligheidsregio's in de Omgevingswet, zowel bij gemeenten als bij andere belanghebbende partijen.

□ **Risicoanalyse: maak een grolijst relevante aspecten fysieke veiligheid**

Uitgaande van een brede inhoudelijke benadering van fysieke veiligheid kan met behulp van een (lokale) risicoanalyse bepaald worden welke aspecten van fysieke veiligheid in deze speciale gemeentelijke situatie meer of minder van belang zijn. Koester de brede insteek, maar speel in op het draagvlak daarvoor bij de gemeente.

Een risicoanalyse kan worden uitgevoerd met behulp van bijvoorbeeld een gebiedskaart of van het regionaal risico profiel, het regionaal beleidsplan en VR-beleidsplannen en uitvoeringsplannen.

³² Het IFV werkt voor vier belangrijke veiligheidsthema's (Energietransitie, mobiliteit, circulaire economie, leefbaarheid) zogenaamde informatiebladen uit. In de informatiebladen wordt de inhoud van het betreffende thema beschreven, worden de risico's voor veiligheid en gezondheid ingeschat, bestaande maatregelen geïnventariseerd en nieuwe maatregelen beschreven. Project: Infobladen voor gemeentelijke ambities bij omgevingsvisies.

Voorbeeld: aandachtsgebieden. Een aandachtsgebied is het gebied waar bij brand of explosie gebouwen met een normale uitvoering bezwijken en waar bij brand, explosie of gifwolk binnenshuis doden en gewonden kunnen vallen (in gebouwen; voor locaties buiten gelden andere afstanden die niet in de Ov zijn vastgelegd). Het begrip aandachtsgebied bevordert de communicatie over de integratie van ruimtelijke ordening en fysieke veiligheid³³. Aandachtsgebieden zijn vastgesteld voor mensen binnen gebouwen; voor mensen gelden andere grenzen (aandachtsgebieden locaties buiten), maar die zijn niet in de Omgevingswet vastgelegd³⁴

Het onderwerp bluswatervoorziening is nu geregeld in het Bouwbesluit, maar komt niet terug in het BBL. In plaats daarvan moet het een plaats krijgen in het omgevingsplan. Voor gemeenten is het vaak een eyeopener dat de rol van de veiligheidsregio's in het omgevingsplan breder is dan alleen externe veiligheid.

□ **Van groslijst naar shortlist**

Fysieke veiligheid is slechts een beperkt onderdeel van de totale fysieke leefomgeving, als het al gezien wordt als een beleidsmatige opgave, en niet enkel een uitvoerings-, of beheersopgave. Een shortlist, met de drie tot vijf meest belangrijke aspecten is dan ook noodzakelijk om zinvol mee te kunnen praten.

Bij het versmallen van de groslijst naar een shortlist is het verstandig uit te gaan van de ambities en speerpunten die de gemeente wil vastleggen in omgevingsvisie:

- a) **Filteren.** Niet alle knelpunten ten aanzien van fysieke veiligheid lenen zich ervoor om in een visie opgenomen te worden. Filteren op relevantie van visieniveau, en veralgemeniseren naar visieniveau van concrete voorbeelden;
- b) **Focussen.** Als het goed is, is een omgevingsvisie geen uitputtende opsomming van alle ontwikkelingen in een gemeente. De inbreng van de veiligheidsregio's moet geen uitputtende opsomming van veiligheidsaspecten zijn. Bepaal daarom de insteek van de gemeente: is er sprake van een allesomvattende of een beknopte omgevingsvisie, of iets daartussenin? In een meer uitgebreide omgevingsvisie worden bijvoorbeeld per thema ambities geformuleerd waar je als veiligheidsregio op kan inspelen. In een beknopte (gebiedsgerichte) visie wordt voor een beperkt aantal thema's een ambitie vastgesteld waar de veiligheidsregio zich op moet richten. Deze fase van focussen geldt zeker ook voor de aspecten van externe veiligheid.
- c) **Prioriteiten stellen.** Bepaal met de interne projectgroep welke knelpunten, na filteren en focussen, relevant zijn en concentreer je daarop. Haalbaarheid is een belangrijk argument. Zorg dat de boodschap éénduidig is en inventariseer de mogelijke afspraken over prestatie-eisen.

Uit de praktijk:

Stoplichtkaart³⁵: Een stoplichtkaart biedt vertegenwoordigers van elke deelnemende sector de mogelijkheid om per ruimtelijke ontwikkeling aan te geven of er vanuit hun respectievelijke sector geen, misschien of wel belemmeringen bestaan. Experts vullen het resultaat (rood, oranje, groen) in op de stoplichtkaart.

De Veiligheidsregio Brabant Zuidoost heeft in een zienswijze aangegeven dat het, omdat de omgevingsvisie beknopt is, voldoende is te verwijzen naar het document kernwaarden veiligheidsregio's.

³³ Handboek Omgevingsveiligheid, versie 2017

³⁴ In het najaar van 2018 zal de Handleiding Veiligheid mensen op buitenlocaties worden vastgesteld door de vakgroep omgevingsveiligheid. De handleiding is gericht op mogelijke maatregelen voor activiteiten buiten.

³⁵ Pilotprogramma "Omgevingsveiligheid in de Omgevingsvisie", 2018, Aanpak bouwsteen omgevingsveiligheid voor de gemeentelijke omgevingsvisie.

4.5 Ontwerpprincipes voor veiligheid: kernwaarde 3 Veiligheidsregio's

Bij de totstandkoming van de omgevingsvisie, bij het (ruimtelijk) ontwerpen van fysieke leefomgeving (inclusief vitale infrastructuur en gebouwen), vragen de veiligheidsregio's aandacht voor zes ontwerpprincipes voor fysieke veiligheid. In de ontwerpprincipes is sprake van een zekere volgorde: van het voorkomen van risico's van fysieke veiligheid, door bepaalde activiteiten niet toe te staan, tot acute hulpverlening bij een crisis.

KERNWAARDE 3

De leefomgeving wordt mede vormgegeven volgens de ontwerpprincipes voor veiligheid:

Toelichting

De leefomgeving wordt aan de hand van de ontwerpprincipes voor fysieke veiligheid ontwikkeld. De veiligheidsregio reikt het bevoegd gezag de ontwerpprincipes voor een veilige leefomgeving aan³⁶. In de ontwerpprincipes is sprake van een zekere volgorde: van het voorkomen van het risico, door bepaalde activiteiten niet toe te staan, tot acute hulpverlening bij een crisis.

Bij het ontwerpen van gebouwen en de inrichting van de omgeving kunnen ontwerpprincipes voor veiligheid worden meegegeven:

- A. Voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid
- B. Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid
- C. Bouwwerken en omgeving bieden bescherming³⁷
- D. Bouwwerken en gebieden zijn snel en veilig te verlaten
- E. De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk
- F. De omgeving maakt passende medische zorg bij een crisis mogelijk (zorgcontinuïteit)

Ontwerpprincipe A:

Voorkomen of beperking van risico's vergroot de veiligheid

Toelichting

In het voorkomen of beperken van risico's wordt eerst gekeken naar manieren om de veiligheid aan de bron te verhogen en daarmee de oorzaak van het risico te verkleinen of weg te nemen; dit is de doorwerking van het voorzorgsbeginsel^{38 39}. Maatregelen aan de bron zijn de krachtigste manier om de fysieke veiligheid te verbeteren en verdienen dan ook de voorkeur. Veiligheid verhogende maatregelen aan de bron zijn sterk afhankelijk van het type bron (bijvoorbeeld natuurbrand, overstroming, grote brandcompartimenten, activiteiten met, en vervoer van, gevaarlijke stoffen, luchtvaart).

Ontwerpprincipe B:

Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid

Toelichting

Als de veiligheid bij de risicobron niet (verder) verhoogd kan worden, dan is het belangrijk de omgeving zodanig in te richten dat het risico wordt beperkt. Dat kan door afstand te bewaren tussen de risicobron en de gebieden waar (zeer) kwetsbare groepen verblijven of waar vitale infrastructuur is gelegen. Zo worden aantallen slachtoffers, letsel, hinder, overlast en economische schade beperkt. Een grotere afstand levert bovendien meer tijd op om het gebied veilig te verlaten; dat is vooral belangrijk voor de (zeer) kwetsbare groepen die zichzelf niet kunnen redden zonder hulp, zoals jonge

³⁶ Afdeling 1.3 'zorg voor de fysieke leefomgeving' van de Omgevingswet

³⁷ Artikel 5.3 (toepassingsbereik (beperkt, zeer) kwetsbare gebouwen en locaties, Bkl (versie juni 2017)

³⁸ Artikel 1.7 '(activiteit met nadelige gevolgen)' van de Omgevingswet

³⁹ Artikel 3.3 'Doorwerking beginselen: voorzorgsbeginsel' van de Omgevingswet

kinderen in kinderdagverblijven, gehandicapten en zorgbehoevenden.

De onderlinge afstand tussen verschillende risicobronnen zorgt daarnaast voor een beperking van domino-effecten, zoals het overslaan van brand naar een ander pand of gasexplosie bij bedrijven. Afstand voorkomt dat een incident voor een secundair incident in de omgeving zorgt. Naast afstand kan ook geografische ligging en eventueel aanwezige vegetatie het risico verlagen.

Ontwerpprincipe C:

Bouwwerken en omgeving bieden bescherming⁴⁰

Toelichting

Als de veiligheid bij de risicobron niet (verder) verhoogd kan worden, en voldoende afstand tot de risicobron niet kan worden gegarandeerd, dan is het (extra) belangrijk dat zowel de gebouwen als de omgeving mogelijkheden bieden om te schuilen. Dat kan door bewuste keuzes te maken in bijvoorbeeld gebiedsindeling, locatiekeuzes, manier van bouw, het type bebouwing en de inrichting van gebouwen. Bij activiteiten buiten betekent dat bijvoorbeeld het creëren van schuil- en/of vluchtplaatsen binnen in gebouwen.

Ontwerpprincipe D:

Bouwwerken en gebieden zijn veilig en snel te verlaten

Toelichting

Als de gebouwen onvoldoende bescherming bieden bij incidenten, is ontruiming een maatregel om slachtoffers te voorkomen. Bij het ontwerp van gebouwen moet daarom rekening gehouden worden met vluchtroutes.

Als gebieden onvoldoende bescherming bieden bij incidenten, kan evacuatie slachtoffers voorkomen. (Gebieds-) ontsluitingswegen stelt mensen in staat om tijdig een veilige omgeving te bereiken.

De aanwezigheid van goede en duidelijke vluchtroutes in een gebied vergroot de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van mensen.

Ontwerpprincipe E:

De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk

Toelichting

Een weloverwogen inrichting van de fysieke leefomgeving draagt bij aan snelle en effectieve hulpverlening. Hulpverleners kunnen sneller optreden wanneer bereikbaarheid en aanrijdroutes van gebieden, bouwwerken, bedrijven en evenemententerreinen doordacht zijn. Zo kunnen zij mensen sneller bereiken en in veiligheid brengen (bijvoorbeeld met ambulances).

Adequate voorzieningen voor bluswater zorgen voor een snelle en effectieve bestrijding van incidenten, waardoor de gevolgen van incidenten beperkt worden.

Hulpdiensten kunnen effectief optreden als ze beschikken over actuele informatie over de verblijfplaatsen van kwetsbare groepen, de risico's en mogelijke effecten op de fysieke leefomgeving.

Ontwerpprincipe F:

Mensen krijgen bij crisis de passende medische zorg (zorgcontinuïteit)

Toelichting

Zorgcontinuïteit betekent dat de zorg te allen tijde gewaarborgd moet zijn. Onder zorgcontinuïteit wordt de planvorming en handelingen verstaan die zorginstellingen verrichten ter voorbereiding op, tijdens en na een ramp of crisis om de zorg die zij leveren te continueren.

Calamiteiten en rampen hebben een grote invloed op de zorgvraag en het zorgaanbod en daarmee op de continuïteit van zorg binnen de gehele zorgsector. Wanneer door een crisis veel vraag is naar zorg, kunnen hulpverleners dit mogelijk niet leveren of kunnen geplande operaties niet doorgaan.

⁴⁰ Op termijn: Resultaten 'Project Risico's voor mensen Buiten' toevoegen

Uit de praktijk:

De Veiligheidsregio Brabant Zuid Oost heeft gezamenlijk met de GGD in de regio een zienswijze ingediend op de ontwerp omgevingsvisie van een gemeente. In de zienswijze is gewezen op de kernwaarden veiligheid en ontwerpprincipes voor een veilige omgeving. Deze zijn overgenomen in de visie. De VRBZO is vroeg bij het proces betrokken trekt samen op met de GGD.

4.6 Risico- en crisiscommunicatie

Kernwaarde 4**Mensen zijn bekend met de risico's en weten hoe te handelen***Toelichting*

Een samenleving is nooit zonder risico's. Inzichtelijk maken van de risico's (transparantie) en het bieden van een daaraan verbonden handelingsperspectief, draagt bij aan de zelfredzaamheid en samenredzaamheid van bewoners.

Mensen die in een gebied wonen, werken of verblijven weten welke risico's op hen van toepassing zijn, hoe ze zich kunnen voorbereiden en wat ze kunnen doen in crisissituaties. Daarbij hoort ook kennis van de inrichting van de omgeving en handelingsperspectieven.

De risicocommunicatie vooraf, zoals hierboven beschreven moet onderscheiden worden van crisiscommunicatie tijdens een crisissituatie.

Risicocommunicatie

Bij het inwerkingtreden van de Wvr is risicocommunicatie mede een taak van de veiligheidsregio geworden (art. 46). Het bestuur van de veiligheidsregio heeft de verantwoordelijkheid voor de informatievoorziening aan burgers over de rampen en crises die de bevolking en het milieu kunnen treffen en over de maatregelen die de overheid heeft getroffen ter voorkoming en bestrijding ervan. Communicatie levert een bijdrage aan de weerbaarheid en zelfredzaamheid van de bevolking

Door mensen vooraf te informeren wat te doen bij een incident kan het handelingsperspectief en de zelfredzaamheid en samenredzaamheid worden vergroot. Mensen kunnen zichzelf in veiligheid brengen.

Er bestaat een veelheid aan instrumenten voor risicocommunicatie: van oefeningen, bijeenkomsten bij een risicobron en informatiebijeenkomsten tot folders of een website. Een belangrijk landelijk instrument voor de ruimtelijke weergave van risico's is de risicokaart.

Crisiscommunicatie

Bij een daadwerkelijke ramp of crisis draagt de burgemeester ervoor zorg dat de getroffen bevolking in zijn gemeente op de juiste wijze wordt geïnformeerd en geeft hij onder meer de te volgen gedragslijn aan. Als een ramp of crisis een bovenlokaal karakter heeft, dan wordt de informatievoorziening in het Regionaal Beleidsteam gecoördineerd.

Juist tijdens een incident is goede informatievoorziening over het handelingsperspectief cruciaal: vluchten, schuilen, blijven met ramen dicht of open, toestand van de vluchtwegen, etc. De overheid gebruikt NL-alert. Sociale media speelt een belangrijke rol in crisiscommunicatie.

Bijlage I: stappenplan

Aandachtspunten voor de veiligheidsregio's bij de voorbereiding van de inbreng in omgevingsvisies:

Interne voorbereiding op de inbreng in omgevingsvisies:

- Ga na in welke fase de veiligheidsregio instapt in het proces;***
- Zorg voor één kundige vertegenwoordiger vanuit de Veiligheidsregio;***
- Stel een interne projectgroep samen***
- Zorg voor mandaat van het eigen bestuur***
- Werk proactief op ambtelijk niveau***
- Werk samen met andere partners***
- Netwerken!***

(Voorbereiding van de) inhoudelijke inbreng in de omgevingsvisies

- Onderzoek de ambities van de gemeente***
- Verkondig eerst een brede kijk op fysieke veiligheid***
- Risicoanalyse: maak een groslijst relevante aspecten fysieke veiligheid***
- Van groslijst naar shortlist***
 - Filteren***
 - Focussen***
 - Prioriteiten stellen***
- Toepassen kernwaarde 3 Veiligheidsregio's: inbreng van de zes ontwerpprincipes fysieke veiligheid:***
 - Voorkomen of beperken van risico's vergroot de veiligheid***
 - Afstand tot de risico's vergroot de veiligheid***
 - Bouwwerken en omgeving bieden bescherming***
 - Bouwwerken en gebieden zijn veilig en snel te verlaten***
 - De omgeving maakt snel en effectief optreden van de hulpdiensten mogelijk***
 - De omgeving maakt passende medische zorg bij crises mogelijk (zorgcontinuïteit)***

Bijlage II: Voorbeeldteksten omgevingsvisies

A Variant Abstract

De gemeente ... wil een veilige fysieke leefomgeving bieden aan haar inwoners en bezoekers. Voor de inrichting van de omgeving zijn veel partijen betrokken zoals veiligheidsregio, omgevingsdienst en andere partners. In het omgevingsplan wordt de koppeling gemaakt met regionaal risicoprofiel, de risico's van de gemeente XX zijn... In het omgevingsplan wordt veilige fysieke leefomgeving verder uitgewerkt.

B Veilige fysieke leefomgeving

De gemeente ... wil een veilige fysieke leefomgeving bieden aan haar inwoners en bezoekers. In samenwerking met de veiligheidsregio, omgevingsdienst en overige partners draagt zij zorg voor een ruimtelijke ordeningsproces waarin veiligheidsrisico's vroegtijdig, vanaf de eerste initiatieven, worden onderkend en worden meegewogen bij de inrichting en het gebruik van de ruimte. Hiervoor worden de risicovolle situaties uit het regionaal risicoprofiel (artikel 15 Wet veiligheidsregio's) beschouwd, afgewogen en meegenomen in het ruimtelijk ontwerp. Voor zover mogelijk worden risicobronnen en –ontvangers zo veel mogelijk van elkaar gescheiden. Bijzondere aandacht heeft de mate van zelfredzaamheid van mensen en de mogelijkheden om die te vergroten.

C Veilige fysieke leefomgeving

De gemeente ... wil een gezonde en veilige fysieke leefomgeving bieden aan haar inwoners en bezoekers. In samenwerking met de veiligheidsregio, omgevingsdienst en overige partners draagt zij zorg voor een ruimtelijk ordeningsproces waarin in een vroegtijdig stadium, vanaf de eerste initiatieven, veiligheidsaspecten worden meegewogen. Hierbij is expliciet aandacht voor zowel het voorkomen en beperken van veiligheidsrisico's als het bestrijden van branden, rampen en crisis in de zin van de Wet veiligheidsregio's (artikel 1 en 15) en de zelfredzaamheid van mensen die aan deze veiligheidsrisico's zijn blootgesteld. Voor zover mogelijk worden risicobronnen en –ontvangers zo veel mogelijk van elkaar gescheiden. Onder meer de volgende fysieke veiligheidsthema's worden beschouwd natuurbranden, hoogwater, externe veiligheid (of gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen), uitval vitale infrastructuur (elektriciteit, telecommunicatie en ICT), evenementen, bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid voor hulpdiensten.

D Veilige fysieke leefomgeving

De gemeente ... wil een gezonde en veilige fysieke leefomgeving bieden aan haar inwoners en bezoekers. In samenwerking met de veiligheidsregio, omgevingsdienst en overige partners draagt zij zorg voor een ruimtelijk ordeningsproces waarin in een vroegtijdig stadium, vanaf de eerste initiatieven, veiligheidsaspecten worden meegewogen. Hierbij is expliciet aandacht voor zowel het voorkomen en beperken van veiligheidsrisico's als het bestrijden van branden, rampen en crisis in de zin van de Wet veiligheidsregio's (artikel 1 en 15) en de zelfredzaamheid van mensen die aan deze veiligheidsrisico's zijn blootgesteld. Voor zover mogelijk worden risicobronnen en –ontvangers zo veel mogelijk van elkaar gescheiden. Onder meer de volgende fysieke veiligheidsthema's worden beschouwd natuurbranden, hoogwater, externe veiligheid (of gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen), uitval vitale infrastructuur (elektriciteit, telecommunicatie en ICT), evenementen, bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid voor hulpdiensten.

E Veilige fysieke leefomgeving

De gemeente ... wil een gezonde en veilige fysieke leefomgeving bieden aan haar inwoners en bezoekers. In samenwerking met de veiligheidsregio, omgevingsdienst en overige partners draagt zij zorg voor een ruimtelijk ordeningsproces waarin in een vroegtijdig stadium, vanaf de eerste initiatieven, veiligheidsaspecten worden meegewogen. De keuzes die gemaakt worden voor inrichting en het gebruik van de ruimte en de bouwwerken daarin hebben immers invloed op de mate waarin mensen worden blootgesteld aan de effecten van ongevallen en rampen en het risico dat zij hierbij lopen. Hoewel absolute veiligheid nooit haalbaar is, vindt de gemeente ... het belangrijk dat er een transparante afweging wordt gemaakt tussen veiligheid en andere maatschappelijke belangen. Voor zover mogelijk worden risicobronnen en –ontvangers zo veel mogelijk van elkaar gescheiden.

In het proces vanaf de keuzes voor de inrichting van de ruimte tot en met de realisatie van bouwwerken en het gebruik hiervan zijn veiligheidsaspecten continu een thema. Hierbij is expliciet aandacht voor zowel het voorkomen en beperken van veiligheidsrisico's als het bestrijden van branden, rampen en crisis in de zin van de Wet veiligheidsregio's (artikel 1 en 15) en de zelfredzaamheid van mensen die aan deze veiligheidsrisico's zijn blootgesteld. Onder meer de volgende fysieke veiligheidsthema's worden beschouwd natuurbranden, hoogwater, externe veiligheid (of gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen), uitval vitale infrastructuur (elektriciteit, telecommunicatie en ICT), evenementen, bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid voor hulpdiensten.

F Veilige fysieke leefomgeving

De gemeente ... wil een gezonde en veilige fysieke leefomgeving bieden aan haar inwoners en bezoekers. In samenwerking met de veiligheidsregio, omgevingsdienst en overige partners draagt zij zorg voor een ruimtelijk ordeningsproces waarin in een vroegtijdig stadium, vanaf de eerste initiatieven, veiligheidsaspecten worden meegewogen. De keuzes die gemaakt worden voor inrichting en het gebruik van de ruimte en de bouwwerken daarin hebben immers invloed op de mate waarin mensen worden blootgesteld aan de effecten van ongevallen en rampen en het risico dat zij hierbij lopen. Hoewel absolute veiligheid nooit haalbaar is, vindt de gemeente ... het belangrijk dat er een transparante afweging wordt gemaakt tussen veiligheid en andere maatschappelijke belangen. Voor zover mogelijk worden risicobronnen en –ontvangers zo veel mogelijk van elkaar gescheiden.

In het proces vanaf de keuzes voor de inrichting van de ruimte tot en met de realisatie van bouwwerken en het gebruik hiervan zijn veiligheidsaspecten continu een thema. Hierbij is expliciet aandacht voor zowel het voorkomen en beperken van veiligheidsrisico's als het bestrijden van branden, rampen en crisis in de zin van de Wet veiligheidsregio's (artikel 1, 14 en 15) en de zelfredzaamheid van mensen die aan deze veiligheidsrisico's zijn blootgesteld. Onder meer de volgende fysieke veiligheidsthema's worden beschouwd natuurbranden, hoogwater, externe veiligheid (of gebruik, opslag en vervoer van gevaarlijke stoffen), uitval vitale infrastructuur (elektriciteit, telecommunicatie en ICT), evenementen, bluswatervoorzieningen en bereikbaarheid voor hulpdiensten.

Voor de gemeente ... zijn de volgende risico'svan belang (bron: regionaal risicoprofiel). Daarbij worden de risico's ten gevolge van ... aangemerkt als prioritaire risico's. De gemeente ... stelt zich tot doel deze risico's in samenwerking met de veiligheidsregio en overige partners te beperken voor zover dit redelijkerwijs mogelijk is.